

LUNDEMOSE

» » *Det smukke og frodige kulturlandskab der ligger mellem godserne Nysø, Beldringe og Engelholm vest for Præstø på Sydsjælland giver også plads til gårdene Lundemose og Nygård der ejes af den 46 årige landmand Carsten Stoltze. Vi havde tidligere på måneden lejlighed til at besøge den aktive planteavler der står for landbrugsdriften på stedet, der foruden egne 240 ha, omfatter 110 ha totalpasning/forpagtning. Økonomisk fornuft, effektivitet og lysten til at sætte aktiviteter i sving har bl.a. betydet at man på Lundemose ved siden af planteavlens også har forskellige maskinstationsopgaver, maskinhandell-import m.v. på programmet. Endelig er man involveret som ejer af én af de fire lastbiler der hører til storebroderen René Stoltzes vognmandsforretning som drives fra hans ejendom Bakkegård beliggende tæt ved både Lundemose og Nygård.*

Gårdejer Carsten Stoltzes har i sin ungdom været et par år på en planteavlsgård i USA og er som det måske kan ses af John Deere postkassen og hans store Chevrolet i baggrunden fascineret af amerikansk kultur og teknik, ikke mindst den grøn/gule af slagsen!

HISTORIE

Familien Stoltzes tid på Lundemose startede omkring 1970 hvor Carstens far Reinhardt købte stedet som erstatning for den gård han forinden måtte afstå til Fakse Kommune og Fakse Brygger.

Carsten fortæller, at så vidt man ved, går Lundemoses historie ikke længere tilbage end til midten af 1800-tallet, hvor den blev opført som en gård under det nærliggende gods Beldringe. Gården

kommer i privat eje og i 1926 opføres den nuværende fine hovedbygning, der angiveligt skulle være delvis "sponseret" af en større lotterigevinst.

Inden familien Stoltze købte gården blev der udover landbrug også drevet gartneri på stedet.

I 1999 overtog Carsten Stoltze barn-domshjemmet Lundemose fra sine forældre. Forinden havde han bl.a. arbejdet et par år på en planteavlsgård i USA (1981-82), taget sin landmandsuddannelse på Næsgaard (1983) og købt sin første gård ved Ugeldige (1985) samt sin nuværende bopæl Nygård (1987) der ligger som nabo til Lundemose, hvor hans forældre bor i dag.

Under vores besøg mødte vi kort Lundemoses erfarne markmand m.m.m., Niels Skov Christensen der var i gang med aflæsning af et parti polske træpilller på Nygård.

EN AKTIV BEDRIFT

Carsten Stoltze fortæller at han lige fra starten af sin karriere har stræbt efter at finde nicher og nye aktiviteter så hans virksomhed såvel for ham selv som for medarbejderne kan fremstå som en spændende og dynamisk arbejdsplads.

- Og jeg synes faktisk det er lykkedes helt godt, smiler gårdejereren og peger bl.a. på aktiviteter som: planteavl, forskellige maskinstationsopgaver, maskinhandel og -import samt andel i broderens vognmandsforretning.

Planteavlen på Lundemose omfatter med totalpasninger og forpagtninger samlet 350 ha, hvoraf Carsten Stoltze selv råder over de 240 ha. Disse udgøres af hovedgården Lundemose på 89 ha, Nygård på 54 ha samt en 60 ha ejendom ved Ugeldige og lidt mindre jordstykker i området. De resterende forpagninger/totalpasninger på 110 ha udgøres overvejende af René Stoltzes Bakkegård på 30 ha samt en ca. 60 ha ejendom han har ved Jungshoved øst for Præstø.

Effektivisering af markbruget både på maskinsiden og i planteavlen, er noget af det Carsten Stoltze er meget koncentreret om på sin bedrift. Han fortæller at han aktuelt ligger med gns. maskinomkostninger på 2300 kr./ha, hvilket også omfatter de 35 ha man dyrker med sukkerroer.

Den overvejende del af markarealerne er JB6 mens en mindre del er JB5 og markplanen omfatter højtærtafgrøder som brødhvede, maltbyg og sukkerroer samt vinteraps af hensyn til sædskiftet.

Til aktiviteterne i marken, på værkstedet med bygninger og maskinstationsaktiviteter har Carsten Stoltze god hjælp af sin erfarne medarbejder Niels, der nu til sommer har været ansat i 30 år.

Carsten Stoltze nævner at han selv har et indgående kendskab til og kan køre med samtlige maskiner på bedriften, hvilket er noget han ser som meget vigtigt, både for at kunne instruere nye maskinpiloter og f.eks.

John Deere grejet som er hjertet i Lundemoses pløjefri dyrkningssystem – 1560 såmaskinen og 726 stubharven, har Carsten Stoltze selv hentet hjem fra Staterne.

Man råder selv over transporttanke til ammoniakken.

for at kunne vurdere om der skal repareres eller købes nyt.

Hans opgaver er blandede, men bl.a. såning, pasning af Dancorn tørringsanlægget, intern korntransport samt administration og driftsledelse hører til hans faste opgaver.

10 ÅR UDEN PLOVEN

På nu 11. sæson har Carsten Stoltze dyrket jorden på gårdene under Lundemose uden brug af ploven. – Det var på nogle af mine USA besøg at jeg fik ideen om at dyrke pløjefrit og det endte da også med at jeg fandt en 6 meter John Deere 1560 direkt-såmaskine og tog den med hjem for at prøve på Lundemose, beretter Carsten der understreger at maskinen ikke kunne tilbydes gennem John Deeres forhandleret i Europa. Den kraftige maskine, er udrustet dobbelte centralt placerede såkasser og såaggaterne består af uafhængig ophængte skråtstillede skiveskær der kan arbejde med et tryk på op til 230 kg. – Jeg kom så småt i gang med at køre med maskinen i forbindelse med efterårssåningen 1999 på nogle af vores arealer. I den første tid blev der eksperimenteret en del og jeg fandt hurtigt ud af at vi var nødt til at have stubharven med i forbindelse med såarbejdet, da forhold som mængden af halm, nedbør, ukrudtstryk m.v. resulterede i meget svingende og usikre dyrkningsresultater, forklarer Carsten.

Harven man benytter er en kraftig bugseret 7,5 meter John Deere 726 m/33 gåsefodsskær på 4 rækker, en effektiv tallerkensektion forrest og efterharve samt pakvalse bagerst. Det grøn/gule harveprogram importeres ikke af John Deere i Europa, men er ligesom såmaskinerne blandt de produkter som Carsten selv importerer fra USA.

Fuld gennemskæring, god nedmuldning af selv store mængder halm og ikke mindst en fin dybdepræcision samt enden til at lave meget jævne marker er noget af det han særligt fremhæver ved John Deere harven,

Chaufførelv Allan (tv.) og Carstens storebror, vognmand René Stoltze (th.) var i gang på værkstedet med sammensvejsning af slidte tænder til ammoniaknedfælderen.

På vores rundtur på Lundemose mødte vi lige Carstens far Reinhardt Stoltze og labradoren Sussi.

der på Lundemose vurderes som den ideelle harve i et pløjefrit dyrkningsystem.

Efter en del forsøg og gode, men ikke helt gratis erfaringer har man i flg. Carsten i dag et solidt grundlag for at kunne dyrke markbruget på Lundemose pløjefrit med succes. – Forud for vinterafgrøder harves to gange, dels nogle få dage efter mejetærskeren og dels lige før såning. Arealer der skal benyttes til vårafgrøder harves i alt tre gange, herunder en let omgang før der nedfældes ammoniak i foråret, beretter Carsten.

Harven arbejder typisk i en dybde af 8-10, med 10-11 km/t, således er tidsforbruget i flg. gårdejereren hhv. 17 min./ha og 26 min./ha ved to og tre overkørsler.

Et af absolutt mest når det gælder pløjefri planteavl er i flg. Carsten at der arbejdes med et sundt sædskifte, hvilket også betyder at ukrudtet som regel kan klares med reducerede Roundup-sprøjtninger. Burresterne nævner han som et problem der klares med Sterane og græsukrudt i vinterrapsen holdes nede vha. Kerb.

– Den væsentligste fordel ved at køre pløjefrit er efter min vurdering at omkostningerne til etablering af såbedet minimeres og samtidig kan arbejdet gøres noget hurtigere end med ploven. Egentlig forskel i udbytterne har jeg ikke konstateret, men mine jorde har haft rigtig godt af at få nedmuldet halmen, konstaterer Carsten og fortæller at der reelt gik 2-3 år før mikroorganismene i jorden kunne omsætte halmen.

MASKINSTATIONS-AKTIVITETER

– Blandt andet med det formål at have lidt opgaver til min førstemand i marken hen over de mere stille vintermåneder, kører vi ud til landbrug, godser og private og tilbyder dem klipning af mark-/skovhegn, hække og græsrabatter med traktor og Bomford slagleklipper. Vi har gennem de efterhånden 15 år vi har kørt opbygget et godt forretningsområde som gennem sæsonen, efterår og

Carsten Stoltze ved den lille forsøgsnedfælder m/skiveskær og højtryksinjektion som man sysler med på Lundemose.

Gårdens populære Bomford hegnsklipper der giver godt med arbejde hos egnens gårde og godser gennem efterår og vinter.

Carsten med en pænt siddende Eddie med Dancorn siloanlægget på Nygård i baggrunden.

vinter, giver beskæftigelse til min førstemand omkring 1/3 af tiden, nævner Carsten og tilføjer at kunderne sætter stor pris på at man rydder op efter sig og kun efterlader findelte grene og afklip.

Udover arbejdet med hegnene har ammoniaknedfældning længe været en god nicheopgave på Lundemose og man råder selv over grej i form af nedfælder, tankanlæg til transport og opbevaring af ammoniakken. Efter at have gået tilbage en del år er det i flg. Carsten som om billedet er vendt i de seneste 2-3 år, hvor den også har været en pris-mæssig attraktiv kvælstofgødning. – Således har vi allerede nu i starten af marts bestilling på nedfældning på omkring 1.200 ha som vi klarer i samarbejde med Kim Nielsen, Nortvedgaard Maskinstation v/Fuglebjerg og Vestlollands Maskinstation v/Henrik Hansen, Dannemare, nævner Carsten.

Under vores rundtur i maskinhallen på Lundemose viste Carsten en spændende lille forsøgsnedfælder til ammoniakken, som han bl.a. har samlet med dele fra USA. – Ideen er at vi, både af hensyn til miljøet og afgrøderne vil forsøge at minimere fordampningen fra ammoniak under nedfældning. I USA benyttes ammoniakken stadig en del og her anvender man i modsætning til Danmark skiveskærnedfældere der arbejder med højtryksinjektionsanlæg som kan placere midlet dybere i jorden. Endnu mangler vi at finde det rette doseringsanlæg der kan skyde ammoniakken i jorden med op til 14 bars tryk, forklarer Carsten. Mindre fordampning og dermed bedre udnyttelse af ammoniakken, høj præcision, god placeringseffekt og ikke mindst muligheden for at kunne nedfælde skånsomt i vinterafgrøder er noget af det man på Lundemose forventer at kunne opnå ved at udbringe ammoniakken med rulle-skærnedfælder og højtryksinjektion.

– Vores eksisterende tandnedfældere benytter vi allerede i dag til udbringning af ammoniak i vinterhvede, hvilket er en lidt barsk

MARKPLAN 2009

AFGRØDE	HA
Vinterhvede (Ambition, Skalmjeje)	204
Vårbyg til malt (NFC Tripple)	63
Vinterraps (Catalina)	48
Fabriksroer	35
I alt	350

omgang for afgrøden der reelt bliver stråforkortet. Fordelen er, at vi med kvælstoffet kan hæve proteinindholdet i hveden med 0,5-1,0%, hvilket sammen med høje faldtal (264 i 2008) gør det muligt at få kornet godkendt til brødfremstilling, fortæller Carsten.

Tidligere kørte man også ud og tog roer op på maskinstationsbasis med bedriftens trerækkede Thyregod optager. I dag omfatter maskinstationsopgaverne i forbindelse med roerne alene kørsel med ejendommens CTM 910S renselæsser, der årligt klarer håndtering af omkring 8. – 9.000 tons roer. Maskinen er i flg. Carsten for øvrigt én af dem han venter at udskifte inden for en kort tidshorisont.

VOGNMANDSFORRETNING

Gennem ca. 15 år har Carstens bror René Stoltze drevet vognmandsforretning fra Lundemose i tæt samarbejde med den øvrige bedrift. Fra september 2007 har man valgt at splitte de to driftsgrene op således at René Stoltzes vognmandsfirma nu drives som A/S.

- Ændringerne betyder at vi to brødre har fået mere fokus på det område vi hver har ansvaret for. Kort sagt er betingelsen for at hver forretning kører effektivt, at min første prioritet er landbruget og Renés er lastbilerne, forklarer Carsten og fortsætter. - Da René er agrarøkonom og gårdejer og jeg selv ejer en af selskabets 4 lastbiler og kører trækkeren når jeg har tid og mulighed for det er det klart at vi har utrolig fint fællesskab i det daglige, hvor vi hjælper hinanden med mandskab, grej, opgaver på værkstedet m.v. Dog har vi valgt at arbejde med interne afregningspriser når vi udfører større serviceydelser for hinanden.

Vognmandsforretningen drives i dag fra en fin garagehal fra dec. 2006 beliggende ved René Stoltzes ejendom Bakkegård. Man råder over fire Volvo lastbiler (heraf to vogntræk og to trækkere). Firmaet beskæftiger tre chauffører og har for nylig tillige ansat en lærling.

Det meste af året er forretningen beskæftiget med kørsel af korn og foderstoffer m.v.

for DLG og tankvognskørsel for Johs. Rasmussen i Svebølle. Også kørsel med ammoniaktank samt sukkerroer hører til årets gode faste opgaver.

MASKINHANDEL M.V.

Som besøgende hos Carsten Stoltze står det hurtigt klart at her har vi en fagmand med stor forkærlighed til amerikansk kultur og teknik – og ikke mindst den grøn/gule af slagsen. Carsten fortæller at han ofte har rejst i USA og at han på disse ture er blevet inspireret af teknik og grej som han efterfølgende har taget til hjem til Danmark. John Deere pick-up skærborde (nu hos Nellemann Agro A/S), John Deere harver og såmaskiner mv. er noget af det han tidligt begyndte at tage hjem. Carstens leverandør i USA er verdens største John Deere forhandler, der bl.a. har salgssteder i staterne Illinois og Wisconsin. – Når jeg får grej hjem sker det i container og for at gøre transporten så effektiv som muligt fylder vi den gerne op med forskelligt smågrej som eksempelvis have-/parktraktorer, fortæller Carsten, der ikke lægger skjul på at han udover landmand også har næse for at handle og tjene en ekstra skilling.

MASKINER

John Deere 8520, årg. 04
 John Deere 6930, årg. 08
 John Deere 6800, årg. 98
 John Deere 4255, årg. 90
 John Deere CTS, 25 fod, årg. 01
 Volvo L70E gummiged, årg 06
 Thyregod T7 roeoptager
 CTM 910S renselæsser
 Hardi Commander 4200L m/24 m bom, årg. 05
 Bomford hegnsklipper
 John Deere 726 harve (33 tænder, 7,5 m)
 John Deere 1560 såmaskine, 6 m, årg. 99
 HEVA hydr. tromle, 12 m, årg. 05
 Agrodan 25 tands ammoniaknedfælder
 Div: Tim 15 tons bogievogn, vejhøvl m/3 blade
 LASTBILER – René Stoltze A/S:
 2 stk. Volvo FH12 480 trækkere m/tipkasse (Carsten Stoltze ejer den ene).
 2 stk. Volvo FH12 500 vogntræk

Carsten fortæller at hans seneste "handelsvare" er træpiller som han opbevarer og læsser for en for en bekendt der importerer dem fra Polen.

MASKINER OG GREJ

Generelt gør man på Lundemose en del ud af at afpasse sine investeringer i maskiner og grej efter anvendelse og effektivitet og sørger i videst mulig omfang at udskifte de mest benyttede enheder med forholdsvis korte tidsintervaller. – Ellers bestræber vi os på at holde maskiner og grej i en god stand ved stort set at klare alle service-, vedligeholdelses- og reparationsopgaver på eget værksted. Det er særligt min førstemand i marken der står for værkstedsarbejdet og det er et område vi prioriterer ganske højt, fordi vi hermed kan holde en del penge hjemme og samtidig anser jeg det for vigtigt at vi bedre får lært at klare os selv hvis en maskine/et redskab skulle bryde sammen midt i sæsonen. Oveni betyder det af chaufførerne passer lidt bedre på tingene, ligesom arbejdet som jeg ser det bliver ekstra inspirerende når man også har stiftet kendskab til grejet gennem værkstedsarbejde, slutter Carsten.

Søm.

På René Stoltzes ejendom Bakkegård er opført denne fine garagehal som blev indviet i dec. 2006. Den benyttes til de fire lastbiler som hører til hans vognmandsforretning – René Stoltze A/S.

Landsformand / Inspektør Søren Wiese, Brattingsborg Gods, 8305 Samsø.
 Tlf. 8659 3085 / 2120 6108. E-mail. SW@Brattingsborg.dk

Sekretær / Driftsleder Bo Jensen, Egeskov Land & Skovbrug, Bøjdenvvej 37,
 5772 Kværndrup. Tlf. 2080 9003, E-mail: bo_tine@mail.sonofon.dk